

Wewnątrzszkolny System Oceniania

uczniów Szkoły Podstawowej nr17 w Żorach
z wygasającymi oddziałami gimnazjum
-uszczegółowienie dot. biologii

opracowanie: Ksymena Frelich-Sygacz

Wiadomości i umiejętności uczniów są sprawdzane i oceniane na zajęciach biologii zgodnie z Zasadami Wewnątrzszkolnego Oceniania Uczniów w Szkole Podstawowej nr 17 w Żorach. Niniejszy zapis stanowi jedynie uszczegółowienie tych zasad, uwzględniające specyfikę przedmiotu.

I. FORMY I METODY SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. Uczniowie mogą być oceniani:

- w czasie zajęć lekcyjnych (w sali),
- podczas zajęć terenowych,
- za działania na rzecz szkoły i środowiska związane tematycznie z przedmiotem,
- za osiągnięcia w konkursach związanych tematycznie z przedmiotem,
- uczestnicząc w projektach edukacyjnych.

2. Obszary aktywności podlegające ocenianiu:

- wyjaśnianie prawidłowości występujących w budowie i funkcjonowaniu organizmów żywych,
- wyjaśnianie zjawisk występujących w środowisku przyrodniczym,
- umiejętność posługiwania się przyrządami biologicznymi,
- umiejętność dokonywania planowych oraz systematycznych obserwacji,
- umiejętność odczytywania i wykorzystania oraz sporządzania dokumentacji biologicznej (rysunki, schematy, wykresy, diagramy, ryciny),
- umiejętność dokonywania zielników, prezentacji,
- umiejętność posługiwania się słownictwem, terminologią i symboliką biologiczną,
- wartościowanie działalności człowieka w środowisku przyrodniczym,
- wkład w pracę i przygotowanie do lekcji, w tym prowadzenie zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń (w klasach, w których jest to wymagane)
- aktywność na lekcji (w tym - udział w dyskusji, umiejętność argumentowania, przekonywania, poszanowania opinii innych),
- formy aktywności dodatkowej.

3. Formy aktywności podlegające ocenie:

- sprawdzian
- kartkówka
- test diagnozujący
- odpowiedź ustna
- praca domowa
- prowadzenie zeszytu ćwiczeń
- aktywność podczas lekcji
- udział w konkursach biologicznych lub interdyscyplinarnych
- udział w projektach edukacyjnych
- prezentowanie pracy grupy
- wykonywanie prac dodatkowych (zaproponowanych przez ucznia lub wskazanych przez nauczyciela), wynikających z zainteresowań ucznia, wiążących się z programem jak i wykraczających poza program.

II. ZASADY I KRYTERIA OCENIANIA

1. Sprawdziany sumujące:

- odbywają się po zakończeniu realizacji materiału ujętego w 1 dział (lub 2 mniej obszerne działy), są zawsze zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem,
- są obowiązkowe, co znaczy, że w przypadku nieobecności na sprawdzianie, uczeń powinien go napisać w ciągu dwóch tygodni od momentu powrotu do szkoły; dokładny termin - do uzgodnienia z nauczycielem,
- brak oceny ze sprawdzianu jest interpretowany (przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej) jako częściowa ocena niedostateczna,
- uczeń może zostać zwolniony z pisania sprawdzianu, jeśli od momentu jego powrotu do szkoły po dłuższym czasie (co najmniej tydzień) usprawiedliwionej nieobecności, nie upłynął jeszcze tydzień.

2. Kartkówki:

- obejmują najczęściej materiał z 3 ostatnich lekcji, nie muszą być zapowiadane,
- są obowiązkowe, co znaczy, że w przypadku nieobecności na kartkówce, uczeń powinien ją napisać w ciągu dwóch tygodni od momentu powrotu do szkoły; dokładny termin - do uzgodnienia z nauczycielem,
- brak oceny z kartkówki jest interpretowany (przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej) jako częściowa ocena niedostateczna,
- uczeń może zostać zwolniony z pisania kartkówki, jeśli od momentu jego powrotu do szkoły po dłuższym czasie (co najmniej tydzień) usprawiedliwionej nieobecności, nie upłynął jeszcze tydzień.

KRYTERIA OCENIANIA SPRAWDZIANÓW I KARTKÓWEK	
punktacja wystarczająca do wystawienia oceny bdb oraz zrobione poprawnie zadanie dodatkowe	ocena celująca
100 % - 91 %	ocena bardzo dobra
90 % - 76 %	ocena dobra
75 % - 51 %	ocena dostateczna
50 % - 31 %	ocena dopuszczająca
30 % - 0 %	ocena niedostateczna

3. Odpowiedzi ustne:

- obejmują materiał z 3 ostatnich lekcji,
- uczeń może zostać zwolniony z odpowiedzi, jeśli od momentu jego powrotu do szkoły po dłuższym czasie (co najmniej tydzień) usprawiedliwionej nieobecności, nie upłynął jeszcze tydzień,
- uczeń ma prawo 1 raz w ciągu semestru zgłosić fakt nieprzygotowania do zajęć (bez podawania przyczyny) i to zwalnia go z odpowiedzi

KRYTERIA OCENIANIA ODOWIEDZI USTNEJ	
odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełnia kryteria oceny bardzo dobrej i jednocześnie wykracza poza obowiązujący program nauczania, zawiera treści zaczerpnięte z literatury popularnonaukowej, zawiera własne oryginalne przemyślenia i oceny	ocena celująca
wypowiedź wyczerpująca pod względem merytorycznym (treści konieczne+treści podstawowe+treści rozszerzające+treści dopełniające), swobodne operowanie faktami i dostrzeganie związków między nimi, wyciągane są wnioski, występuje ocena całościowa, treść nie wykracza poza program	ocena bardzo dobra

odpowiedź zawiera większość wymaganych treści (wiadomości uzupełnione są o nieco trudniejszą wiedzę rozszerzającą), poprawna pod względem językowym, dopuszczalne są jedynie nieliczne i drugorzędne błędy, uczeń nie wyczerpuje zagadnienia	ocena dobra
uczeń zna najważniejsze fakty (<i>treści konieczne i podstawowe</i>) i potrafi je zinterpretować, w wypowiedzi występują liczne błędy rzeczowe i językowe	ocena dostateczna
odpowiedź zawiera niezbędną wiedzę i umiejętności konieczne z punktu widzenia realizacji celów przedmiotu i nieodzowną w toku dalszego kształcenia; podczas odpowiedzi możliwe są liczne błędy, zarówno wiedzy merytorycznej, jak i w sposobie jej prezentowania	ocena dopuszczająca
odpowiedź nie spełnia w/w kryteriów	ocena niedostateczna

4. Aktywność w czasie lekcji / praca na lekcji - oceniana na bieżąco w trakcie lekcji w postaci plusów lub minusów:

PLUSY:

- uczeń może uzyskać plusy za częste zgłaszanie się i udzielanie prawidłowych odpowiedzi, rozwiązywanie przykładowych ćwiczeń, aktywną pracę w grupie, jak również za wszelkie prace wykonywane przez ucznia z własnej inicjatywy lub na prośbę nauczyciela
- zdobycie odpowiedniej ilości plusów (trzeciego plusa przy 1 lekcji biologii tygodniowo, piątego plusa przy 2 lekcjach biologii tygodniowo) jest równoznaczne z uzyskaniem bardzo dobrej oceny częściowej; na życzenie ucznia ocena ta może zostać zamieniona na celującą, z chwilą uzyskania odpowiednio: szóstego lub dziesiątego plusa.

MINUSY:

- uczeń może uzyskać minusa za brak koniecznych materiałów potrzebnych na lekcji, brak oznak pracy w grupie, niewykonywanie prostych czynności w toku lekcji itp.
- uzyskanie drugiego minusa jest równoznaczne z uzyskaniem niedostatecznej oceny częściowej.

5. Praca w grupie:

- ocena współpracy w grupie wystawiona jest na podstawie obserwacji, którą nauczyciel przeprowadza w czasie wykonywania przez uczniów zadań zespołowych, w szczególności zwraca uwagę na :
  - wykonanie zadania powierzonego grupie,
  - funkcjonowanie grupy,
  - planowanie i organizację pracy w grupie,
  - aktywny udział ucznia w pracy grupy.

6. Przygotowanie referatów, prezentacji:

- oceniana jest zgodność pracy z tematem, samodzielność pracy ucznia, korzystanie z dodatkowych źródeł informacji, merytoryczna i estetyczna atrakcyjność pracy.

7. Praca domowa:

- ocenie nie podlegają wszystkie prace domowe, ale tylko te, które wymagają większego nakładu pracy ze strony ucznia i stwarzają mu okazję wykazania się swymi wiadomościami i umiejętnościami; o ocenie takiej pracy domowej uczeń będzie wyraźnie poinformowany

- uczeń jest jednak zobowiązany do rzetelnego odrabiania każdego zadania domowego i będzie z tego rozliczany
- ewentualny brak pracy domowej powinien być zgłoszony nauczycielowi na początku lekcji i będzie traktowany jako nieprzygotowanie do zajęć.

8. Prowadzenie zeszytu ćwiczeń (tylko w klasach gdzie jest to wymagane):

- oceniana jest poprawność i rzetelność wykonywania zadań
- uczeń jest zobowiązany do systematycznego uzupełniania wszystkich wskazanych zadań i dlatego ocenianie zeszytu ćwiczeń nie będzie zapowiadane
- ewentualny brak zeszytu ćwiczeń powinien być zgłoszony nauczycielowi na początku lekcji i będzie traktowany jako nieprzygotowanie do zajęć.

9. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego:

- uczeń jest zobowiązany do systematycznego i starannego prowadzenia zeszytu; jest rozliczany z jego posiadania oraz kompletności wszystkich notatek i materiałów otrzymanych od nauczyciela
- ewentualny brak zeszytu powinien być zgłoszony nauczycielowi na początku lekcji.
- niesystematyczne prowadzenie zeszytu, braki w zapisach, nie wywiązywanie się z obowiązku jego uzupełnienia będzie traktowane jako nieprzygotowanie do zajęć

WAGA OCEN		
waga 3	waga 2	waga 1
- sprawdziany / testy - konkursy przedmiotowe	- odpowiedź ustna - kartkówki	- praca domowa - aktywność / praca na lekcji - praca w grupie - prowadzenie zeszytu ćwiczeń

III. POPRAWIANIE OCEN

Obowiązuje zasada systematycznej pracy, więc w zasadzie nie poprawia się uzyskanych ocen. Oceny cząstkowe z odpowiedzi i kartkówek poprawia się lepszą pracą na lekcji tak, aby praca kontrolna - podsumowująca dział - była napisana na poziomie zadowolającym ucznia. **Prawo do poprawy pracy kontrolnej** mają uczniowie, którzy chorowali w czasie realizacji treści działu i na większej części lekcji byli nieobecni. Uwzględnia się też różne przypadki losowe. W takiej sytuacji uczeń ma prawo do poprawy **każdej oceny niedostatecznej** lub **jednej w semestrze oceny pozytywnej**.

W sytuacji poprawienia wyników uczeń otrzymuje nowe zadania o podobnym stopniu trudności co poprzednie. Ocenę z poprawy wpisuje się do dziennika obok oceny poprzedniej.

Uczeń, który opuszcza lekcje, przeszkadza w lekcjach, zachowuje się głośno, dezorganizuje zajęcia, nie wykorzystuje lekcji zgodnie z jej przeznaczeniem, utrudnia innym uczniom spokojne uczenie się, ma prawo do poprawy oceny rocznej na egzaminie poprawkowym lub przez powtarzanie klasy.

IV. USTALANIE OCEN KLASYFIKACYJNYCH

Ocena za pierwszy okres jest wstępną prognozą oceny rocznej i nie podlega procedurze poprawiania. Przy wystawieniu oceny rocznej uwzględnia się pracę i wyniki z całego roku. O proponowanej ocenie rocznej uczeń dowiaduje się na miesiąc przed jej wystawieniem (połowa maja). Jeżeli ocenę zechce poprawić lub są trudności z jednoznacznym ustaleniem oceny, uzgadnia z nauczycielem termin i zakres dodatkowego sprawdzianu.

Ocena klasyfikacyjna (śródroczna lub roczna) jest ustalana na drodze całościowej analizy cząstkowych wyników nauczania, **nie jest średnią z wszystkich ocen cząstkowych!** Istotny wkład w ocenę końcową mają wyniki prac kontrolnych i inne oceny o wadze 3, w drugiej kolejności – oceny z kartkówek i odpowiedzi ustnej; inne oceny mają charakter wspomagający.

V. ARCHIWIZACJA PRAC I ZASADY UDOSTĘPNIANIA PRAC

Archiwizacji do końca roku szkolnego, czyli do 31 sierpnia, podlegają: sprawdziany, kartkówki i referaty. Po zakończeniu roku szkolnego w/w prace zostają zniszczone.

Uczeń ma prawo wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy własnej w obecności nauczyciela. Prawo wglądu do prac mają także rodzice (prawni opiekunowie) ucznia podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem biologii. Prace nie mogą być kserowane, fotografowane.

VI. KONSULTACJE DLA UCZNIÓW

W ramach możliwości dla uczniów prowadzi się konsultacje wg ustalonego harmonogramu. Uczeń może wtedy uzyskać pomoc i wyjaśnienia, napisać zaległą pracę, poprawić ocenę.

Uczniowi, który przeszkadza w lekcjach, zachowuje się głośno, dezorganizuje zajęcia, nie wykorzystuje lekcji zgodnie z jej przeznaczeniem, utrudnia innym uczniom spokojne uczenie się - odmawia się możliwości skorzystania z konsultacji.

VII. WAŻNE INFORMACJE DODATKOWE

- Obowiązkiem każdego ucznia jest przygotowanie się do lekcji.
- W ciągu semestru uczeń może raz zgłosić nieprzygotowanie do lekcji. Za nieprzygotowanie uważa się nieopanowanie przez ucznia materiału z trzech ostatnich lekcji oraz brak pracy domowej. Uczeń nie może zgłosić nieprzygotowania do lekcji na zajęciach, na których zostały zapowiedziane sprawdziany lub kartkówki oraz na lekcję powtórzeniową.
- Braki w zeszytach i wszelkie zaległości wynikłe z powodu nieobecności ucznia powinny być uzupełniane na bieżąco.
- Jeżeli podczas sprawdzianu lub kartkówki uczeń pracuje niesamodzielnie (korzysta z pomocy innych uczniów, zeszytu lub innych materiałów) wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości poprawienia.
- W sytuacji, gdy uczeń postąpił nieuczciwie i oddał pracę będącą plagiatem otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości poprawienia jej.
- W przypadku posiadania przez ucznia opinii lub orzeczenia PPP nauczyciel zobowiązany jest dostosować wymagania edukacyjne i/lub metody pracy do zaleceń poradni i możliwości ucznia.

VIII. OGÓLNE KRYTERIA ODPOWIADAJĄCE POSZCZEGÓLNYM STOPNIOM

Ocena niedostateczna

- uczeń nie opanował minimum programowego przewidzianego w programie nauczania dla danej klasy
- braki te uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy
- nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi odpowiedzieć na pytania o elementarnym stopniu trudności
- wypowiedzi ucznia zawierają liczne błędy rzeczowe, odbiegają od tematu, wskazują na nieznamość podstawowych treści i pojęć
- uczeń nie prowadzi zeszytu przedmiotowego (ewentualnie zeszytu ćwiczeń) lub prowadzi go niesystematycznie

Ocena dopuszczająca

- uczeń opanował wiadomości i umiejętności bezwzględnie konieczne, na danym i dalszym etapie kształcenia oraz przydatne w życiu codziennym (*treści konieczne*)
- wypowiedzi ucznia omawiają temat częściowo, ogólnikowo, są chaotyczne i niepełne
- uczeń nie posiada umiejętności formułowania własnych wniosków i dostrzegania związków przyczynowo-skutkowych
- w odpowiedziach pojawiają się błędy terminologiczne i pojęciowe
- uczeń jest w stanie nadrobić braki w podstawowych umiejętnościach i wykazuje do tego chęci

Ocena dostateczna

- uczeń opanował wiadomości i umiejętności najłatwiejsze, pewne naukowo, które są niezbędne na danym i wyższym etapie kształcenia oraz najbardziej użyteczne w życiu codziennym (*treści podstawowe*)
- uczeń zna i poprawnie operuje podstawowymi terminami, przy niewielkiej pomocy nauczyciela potrafi rozwiązywać proste problemy, analizuje proste zależności, próbuje porównywać, wnioskować
- uczeń w stopniu podstawowym posiadał umiejętność posługiwania się pomocami dydaktycznymi

Ocena dobra

- uczeń opanował wiadomości i umiejętności umiarkowanie trudne, złożone, w pewnym stopniu hipotetyczne, które są przydatne, ale nie niezbędne w dalszej nauce oraz mniej użyteczne w aktywności pozaszkolnej (*treści rozszerzające*)
- uczeń właściwie stosuje terminologię przedmiotową
- uczeń dostrzega, nazywa i wyjaśnia związki przyczynowo - skutkowe
- uczeń posiada umiejętność logicznego myślenia i wyciągania wniosków
- w stopniu dobrym posiadał umiejętność posługiwania się pomocami dydaktycznymi
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem i materiałem źródłowym oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach.
- wypowiedzi ucznia są płynne, nie zawierają rażących błędów merytorycznych i logicznych, wskazują na umiejętność samodzielnego rozwijania i syntezy tematu
- posługując się planem działania lub z pomocą nauczyciela potrafi przeprowadzić proste obserwacje lub doświadczenia przyrodnicze

Ocena bardzo dobra

- uczeń opanował wiadomości i umiejętności trudne i złożone, teoretyczne, często hipotetyczne (*treści dopełniające*)
- wiedza, którą opanował jest zintegrowana; uczeń biegle dokonuje analizy i syntezy wiadomości

- samodzielnie projektuje i wykonuje proste doświadczenia i obserwacje przyrodnicze, ich wyniki prezentuje w formie pisemnych lub graficznych sprawozdań
- wykorzystuje różne źródła informacji na lekcjach i w pracach domowych
- jego wypowiedzi pisemne i ustne w pełni wyczerpują temat, są poprawnie skonstruowane i merytorycznie bezbłędne

Ocena celująca

- wiadomości i umiejętności ucznia wykraczają poza program nauczania przedmiotu w danej klasie (określone przez podstawę programową, zawarte w podręczniku)
- uczeń odwołuje się do samodzielnie wykonanych obserwacji i doświadczeń oraz przeczytanej literatury uzupełniającej; korzysta z różnorodnych źródeł wiedzy
- jest czynnym uczestnikiem kół przedmiotowych
- z powodzeniem bierze udział w konkursach przedmiotowych

Treść WSO oraz niniejszego zapisu, jak i szczegółowe wymagania z biologii dla klas V – VIII SP oraz klasy III gimnazjum są do wglądu dla uczniów i ich rodziców w bibliotece szkolnej, a także są publikowane na przedmiotowej stronie internetowej (www.ebiologia-gim4zory.pl).